

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

02 грудня 2019 року № 189/1

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ДЛЯ ОСІБ ІЗ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

(підвищення кваліфікації)

Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка

Спеціальність: 011 Науки про освіту

Спеціалізація: Бібліотекарі

Напрямок: розвиток професійних компетентностей; психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти, основи андрагогіки; використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі; інклюзивна компетентність

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітню програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 01 від 19 вересня 2019 р.).

Освітню програму затверджено Вченою радою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 06 від 17 листопада 2019 р.) та введено в дію наказом ректора № 189/1 від 02 грудня 2019 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітню програму розроблено проєктною групою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти згідно з вимогами законів України «Про освіту», «Про вищу освіту»; Постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами); Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р; наказу МОН України «Про затвердження Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти» від 15.01.2018 № 36, рекомендаційного листа МОН України від 28.04.2017 № 1/9-239; а також нормативних документів, які регламентують діяльність працівників бібліотеки, зокрема Законів України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» від 27.01.1995 № 32/95-ВР (зі змінами), «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-ХІІ (зі змінами), «Про професійний розвиток працівників» від 12.01.2012 №4312 -VI (зі змінами та доповненнями), Постанови КМУ «Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека – XXI» від 17.08.2011 № 956 (зі змінами), Наказу Міністерства Культури України «Про внесення змін до Типових правил користування бібліотеками в Україні» від 19.04.2017 №340 та інших.

Програма укладена на базі другого рівня вищої освіти (спеціаліст/магістр) та відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікацій.

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Ковбасюк Т.Л., к.пед.н., завідувач, доцент кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти;
2. Богомазюк В.І., бібліотекар.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Загальні положення

Професійна підготовка бібліотекаря продовжується упродовж усієї фахової діяльності, адже це є передумовою конкурентоздатності фахівця. Поставлені завдання, пов'язані з оновленням змісту навчання, модернізацією форм і методів освітньої діяльності, формують потребу у знаннях сучасних освітніх технологій та методик їх упровадження.

Стратегічні завдання і напрями реформування освіти, удосконалення діяльності бібліотечної системи окреслюють нові вимоги до рівня професійної компетентності бібліотечних працівників. Професія бібліотекаря відзначається своєю багатогранністю. Його функції стосуються бібліотечно-інформаційної, документно-комунікаційної, комунікативної, освітньої та дозвіллевої діяльності, що дає право бібліотекарям бути лідерами серед професійних груп. Нині вони виступають в ролі консультантів, аналітиків, технологів, порадників, викладачів. Сучасний бібліотекар, насамперед, повинен володіти мистецтвом спілкування, бути компетентним у різних галузях знань.

Реалізація зазначеного завдання потребує удосконалення системи підвищення кваліфікації бібліотекарів. З цією метою розроблено освітню програму курсів підвищення кваліфікації бібліотекарів на основі сучасної державної освітньої політики, стратегії реформування освіти, а також із урахуванням концепції Нової української школи та нормативних документів в бібліотечній галузі.

Актуальність програми полягає у необхідності підготовки бібліотекаря до реалізації освітньої політики держави шляхом опанування новітніми практиками, технологіями, методиками, формами, методами професійної діяльності на засадах інноваційних освітніх підходів з урахуванням потреб закладу освіти, держави та глобалізованого світу.

У Концепції Нової української школи визначено соціальне замовлення: компетенізація освіти шляхом реалізації компетентнісного підходу, орієнтація її на результат у формі розвинутих ключових компетентностей учнів, структури їхніх знань, поглядів, ціннісних орієнтирів, успішної самореалізації в професії і житті, формування особистості, патріота, інноватора, здатного конкурувати на ринку праці, розвивати економіку, навчатися неперервно впродовж життя.

У компонентній формулі нової школи провідне місце відводиться працівникам нової формації, які перебувають в авангарді суспільних та освітніх перетворень, успішних, умотивованих, компетентних, які є агентами сучасних змін. Такі працівники виконують в освітньому процесі ролі наставника, фасилітатора, консультанта, менеджера, мають академічну свободу, володіють навичками випереджувального проектного менеджменту (планування й організації навчання, розроблення навчально-методичного забезпечення та ін.), самостійно й творчо здобувають інформацію, організовують дитиноцентрований процес. Отже, закладають надійне підґрунтя для навчання

впродовж життя з метою особистісної реалізації. Нова місія бібліотекаря розглядається в контексті європейського професіоналізму із збереженням кращих ментальних українських характеристик, європейського виміру фахових якостей.

Переосмислення соціальної і професійної місії бібліотекаря актуалізує необхідність підготовки фахівців, адаптованих до сучасних соціокультурних умов, здатних творчо працювати, приймаючи нестандартні рішення в ситуаціях ринкової конкуренції, уникаючи стереотипізації і шаблонів, засвоювати нові професійні ролі і функції, забезпечувати випереджувальність розвитку країни, реалізовувати освітні проекти національного масштабу, витримувати конкуренцію на європейському і світовому ринку освітніх послуг тощо.

1.2. Цільова аудиторія

Бібліотекарі

1.3. Мета програми

Мета освітньої програми полягає у підвищенні методичного та практичного рівнів, професійної компетентності бібліотекарів щодо реалізації завдань державних стандартів освіти відповідно до основних напрямів державної політики у галузі освіти, запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг; розширенні методичного інструментарію бібліотекарів щодо реалізації освітньої реформи.

Освітня програма забезпечить наступні результати навчання:

знання та розуміння законодавства України у сфері освіти, культури, бібліотечної справи та інформації;

готовність до здійснення організації, раціонального розміщення та обліку основних і додаткових бібліотечних фондів, їх зберігання та реєстрації; здійснення бібліотечно-інформаційного обслуговування читачів; проведення організаційно-просвітницької діяльності щодо виховання культури читання; виховання гармонійної, морально досконалої особистості, відкритої до інтелектуального і творчого розвитку;

здатність до застосування інструментарію офісних та інших прикладних програм;

уміння забезпечувати бібліотечно-інформаційні особистісні потреби та надавати підтримку дітям з особливими освітніми потребами;

здатність до проектування власного професійного розвитку з метою надання якісних освітніх послуг, ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

1.4. Профілі базових компетентностей бібліотекаря

Головна ідея підвищення кваліфікації бібліотечних працівників полягає в забезпеченні індивідуально-особистісного та професійно-діяльнісного самовдосконалення слухачів на основі активізації їхньої базової освіти, набутого професійного та життєвого досвіду відповідно до індивідуально-особистих інтересів, соціальних запитів держави щодо ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

Профілі базових компетентностей бібліотечних працівників містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання конкретних завдань фахової діяльності, визначають його здатність якісно виконувати свої функції, успішно освоювати нове і адаптуватися до умов, що швидко змінюються:

професійна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики, інклюзії, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню дітей та учнівської молоді, здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій, вимог професійної етики та викликів сучасності. Професійна компетентність розглядається як системна, інтегративна єдність, синтез інтелектуальних складових, особистісних характеристик і досвіду, що дозволяють бібліотекарю використовувати свій потенціал, оперативно й успішно адаптуватися в професійній діяльності та суспільстві, що постійно змінюється;

інтелектуальна компетентність виявляється у здатності аналітично мислити і здійснювати комплексний підхід до виконання своїх обов'язків;

інформаційн-цифрова компетентність розглядається як сукупність трьох компонент: інформаційної компоненти (здатність ефективної роботи з інформацією у всіх формах її представлення); комп'ютерної або комп'ютерно-технологічної компоненти (уміння та навички роботи з сучасними комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням); компоненти застосовності (здатність застосовувати сучасні засоби інформаційних та комп'ютерних технологій у роботі з інформацією для розв'язання різноманітних завдань);

соціально-громадянська компетентність – розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення громадянського обов'язку та почуття власної гідності, вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв'язання, навички ефективної та конструктивної участі в суспільному розвитку, здатність до ефективної командної роботи, уміння підтримувати стосунки, сприймати і враховувати думки колег, вести бесіди, вміння попереджувати та розв'язувати конфлікти, досягаючи компромісів;

загальнокультурна компетентність – здатність розуміти сучасну культуру, усвідомлювати власну національну ідентичність як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших;

мовно-комунікативна компетентність – володіння системними знаннями про норми і типи професійного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати фахових результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних

знань, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій);

психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я особистості, здатність сприяти творчому становленню здобувачів освіти та їхній індивідуалізації;

підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави;

фахова компетентність – характеризується професійними знаннями та умінням їх реалізовувати.

Знання і розуміння	сучасних тенденцій розвитку освіти; нормативно-правових актів в галузі освіти та бібліотечної справи; етики ділового спілкування; основних механізмів функціонування і реалізації компетентнісної парадигми навчання; концепції інклюзивної освіти.
Розвинені вміння	організовувати професійну діяльність на компетентнісних засадах; працювати з інформацією у всіх формах її представлення, з комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням, з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій; організовувати роботу з користувачами, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості; запобігати конфліктам та вміти їх залагоджувати; швидко і правильно передавати інформацію; налагоджувати зв'язки для співпраці; організовувати культуромовне освітньо-розвивальне середовище; проектувати власну програму професійно-особистісного зростання.
Диспозиції (цінності, ставлення)	дитиноцентризм, цінність особистості; готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток; просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність); авторське право, академічна доброчесність; рефлексія власної професійної практики.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Зміст та обсяг освітньої програми

Зміст освітньої програми враховує особливості професійної діяльності бібліотекарів в умовах реформування освіти, а також перспективи впровадження Нової української школи і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

2.2. Форма та структура освітньої програми

Освітня програма передбачає очно-дистанційну форму навчання.

Очно-дистанційна форма навчання організовується шляхом проведення аудиторних та самостійних видів робіт:

інтерактивних лекцій;

тематичних дискусій;

практичних занять (семінарів, практикумів, тренінгів, майстер-класів тощо);

самостійної роботи слухачів;

контрольних заходів (організаційно-настановне заняття, конференція з обміну досвідом, вхідне та вихідне комплексне діагностування).

Обсяг освітньої програми складає 120 годин (4 кредити ЄКТС).

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ підвищення кваліфікації бібліотекарів (120 годин)

Назва модулів і тем	Форма навчання			
	Лекція, дискусія	Практичне заняття	Контроль	Усього
Модуль 1. Соціально-гуманітарний				
Тема 1. Атестація бібліотекарів як важливий чинник підвищення професійної компетентності	2			2
Тема 2. Сутність та реалізація молодіжної політики. Роль молодіжного працівника в громаді	2			2

Тема 3. Організаційно-педагогічні умови забезпечення безперервної освіти бібліотекаря	2	2		4
Тема 4. Професійна підготовка бібліотекаря до роботи в умовах НУШ	2			2
Усього годин за модулем	8	2		10
Модуль 2. Професійний				
2.1. Педагогічна інноватика				
Тема 1. Модернізація системи освіти як важливий чинник інноваційного розвитку	2			2
Тема 2. Цифровізація освіти України як вимога сьогодення. Інноваційні технології – майбутнє бібліотеки		2		2
Тема 3. Сучасні освітні технології та методи їх використання в освітньому процесі		2		2
Тема 4. Інноваційні методи навчання та виховання учнів	2	2		4
Усього годин	4	6		10
2.2. Педагогічна психологія та інклюзивна освіта				
Тема 1. Психологія професійної діяльності бібліотекаря в умовах Нової української школи	2			2
Тема 2. Критичне мислення бібліотекаря у рамках реалізації Концепції НУШ	2			2
Тема 3. Попередження професійного вигорання як умова забезпечення ефективної професійної діяльності		2		2
Тема 4. Організація освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами		2		2
Тема 5. Формування сприятливого психологічного клімату в освітньому просторі		2		2
Тема 6. Наскрізне виховання цінностей	2			2
Усього годин	6	6		12
2.3. Розвиток наукової дисципліни				
Тема 1. Сучасні підходи в освіті: сутність та реалізація	2			2

Тема 2. Основи наукових досліджень	2	2		4
Тема 3. Організаційно-методологічні засади формування сучасного світогляду бібліотекаря з урахуванням андрагогічних вимог	2	2		4
Усього годин	6	4		10
2.4. Інформаційні та комунікаційні технології				
Тема 1. Розвиток інформаційно-цифрової компетентності бібліотекаря в умовах реформування освіти	2	2		4
Тема 2. Методика використання цифрових освітніх ресурсів		2		2
Тема 3. Організація самоосвітньої діяльності в інформаційно-освітньому середовищі дистанційного навчання		2		2
Тема 4. Використання інтернет-ресурсів в освітньому процесі		2		2
Тема 5. Створення дидактичних матеріалів засобами електронних таблиць		2		2
Тема 6. Мультимедійна підтримка освітнього процесу інструментами редактора презентацій		2		2
Усього годин	2	12		14
Усього годин за модулем	18	28		46
Модуль 3. Фаховий				
3.1. Методика				
Тема 1. Нормативно-правове забезпечення функціонування бібліотек	2			2
Тема 2. Організація та режим роботи бібліотеки	2			2
Тема 3. Комплектування фондів бібліотеки	2			2
Тема 4. Технології роботи бібліотеки з бібліотечними фондами		2		2
Тема 5. Види масової та індивідуальної форм роботи в бібліотеці	2			2
Тема 6. Активні форми популяризації літератури в бібліотеці	2	2		4

Тема 7. Поліваріантні методи масової роботи в дозвіллевій діяльності бібліотеки		2		2
Тема 8. Використання бібліографічного трансформера		2		2
Тема 9. Використання ресурсів бібліотеки у підтримці Цілей сталого розвитку	2			2
Тема 10. Зміст і напрями діяльності шкільного бібліотекаря в умовах функціонування НУШ	2	2		4
Тема 11. Проектна діяльність – інноваційна технологія у роботі шкільного бібліотекаря		2		2
Тема 12. Упровадження УДК у практику роботи шкільних бібліотек		2		2
Тема 13. Практична медіаграмотність для бібліотекарів		4		4
Тема 14. Система роботи бібліотеки з формування інформаційної культури школярів	2			2
Тема 15. Бібліотека – осередок формування духовного світогляду особистості	2			2
Тема 16. Модернізація середовища та послуги сучасної бібліотеки		2		2
Тема 17. Івент-менеджмент у бібліотеці		2		2
Тема 18. Співпраця бібліотекаря з бібліотеками інших відомств та типів	2			2
Тема 19. Сучасні підходи у партнерській діяльності бібліотеки	2			2
Усього годин	22	22		44
3.2. Спецкурси				
Спецкурс «Упровадження інноваційних технологій у практичну діяльність бібліотекарів»	2	6		8
Спецкурс «Педагогічні основи розвитку критичного та креативного мислення школярів»	2	4		6
Усього годин	4	10		14
Усього годин за модулем	26	32		58
Модуль 4. Діагностико-аналітичний				
Організаційно-настановне заняття			1	1

Вхідне комплексне діагностування			1	1
Вихідне комплексне діагностування			1	1
Конференція з обміну досвідом			3	3
Усього годин за модулем			6	6
Усього	52	62	6	120

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Соціально-гуманітарний

Тема 1. Атестація бібліотекарів як важливий чинник підвищення професійної компетентності

Сучасні виклики та вимоги до професійного розвитку бібліотечних працівників. Підвищення кваліфікації у системі професійної підготовки бібліотекарів. Підготовка та проведення атестації бібліотечних працівників: нормативний та науково-методичний аспекти. Види атестації та її періодичність. Склад та повноваження атестаційних комісій. Організація та проведення атестації. Винесення рішень атестаційними комісіями (атестація на відповідність посаді, яку займає). Виконання рішень атестаційних комісій.

Значення атестації для професійного розвитку бібліотечних працівників освітніх установ.

Тема 2. Сутність та реалізація молодіжної політики. Роль молодіжного працівника в громаді

Молодіжна політика в розумінні «politics». Сфери молодіжної політики та учасники молодіжної політики. Молодіжна політика Ради Європи, спрямована на «сприяння створення рівних можливостей і досвіду, які дозволяють молоді розвивати знання, навички і компетенції, щоб залучатися до суспільного життя у всіх його аспектах. Схематична побудова та визначення молодіжної політики.

«Діамант» молодіжної політики. Рівні реалізації молодіжної політики в Україні.

Реформування молодіжної політики: створення нормативно-правової бази для роботи молодіжних працівників, діяльності молодіжних центрів.

Участь молоді у вступній частині Переглянутої Хартії про участь молодих людей у місцевому та регіональному житті. Рівні участі молоді за класифікацією Р.Харта.

Громада – місц, де вирішуються проблеми молоді. Структура громади та її ресурси, які можна використати для реалізації молодіжної політики. Ситуаційні завдання, щодо ролі молодіжного працівника у громаді.

Участь бібліотечних працівників у реалізації молодіжної політики.

Тема 3. Організаційно-педагогічні умови забезпечення безперервної освіти бібліотекаря

Безперервна освіта як процес та результат розвитку творчої, інтелектуальної особистості та її духовного світу. Ідеї безперервної освіти. Організаційно-педагогічні умови забезпечення безперервної освіти бібліотекаря згідно з вимогами Концепції реформування освіти в Україні. Модель системи освіти бібліотекаря впродовж усього життя.

Побудова системи безперервної освіти. Суть концепції безперервної освіти: розвиток людини як особистості, суб'єкта діяльності та спілкування впродовж усього її життя. Принципи, що визначають специфіку безперервної освіти бібліотекаря та основні її засоби. Реалізація права на освіту та її види: «формальна освіта», «неформальна освіта», «інформальна освіта (самоосвіта)». Пріоритети розвитку безперервної освіти згідно Меморандому Європейської Комісії.

Найбільш важливі структури безперервної освіти (за В. Онушкіним). Завдання і шляхи забезпечення безперервної освіти бібліотекарів. Шляхи модернізації системи післядипломної освіти. Безперервна освіта бібліотекаря: курсова підготовка, міжтестастаційний період, їх роль у професійному зростанні.

Тема 4. Професійна підготовка бібліотекаря до роботи в умовах НУШ

Розвиток людських ресурсів як основа реформи освіти. Особливості професійного розвитку бібліотечних працівників. Організаційні і фінансові аспекти підвищення кваліфікації бібліотечних працівників. Зміст підготовки бібліотекарів до діяльності в умовах Нової української школи: нові державні стандарти, нові методики, партнерство в освіті тощо. Індивідуальна траєкторія професійного розвитку. Критерії SMART для визначення цілей професійного розвитку.

Модуль 2. Професійний

2.1. Педагогічна інноватика

Тема 1. Модернізація системи освіти як важливий чинник інноваційного розвитку

Сутність освіти як інституційного чинника інноваційного розвитку держави. Тенденції розвитку сучасного світового освітнього простору: стан справ у країнах розвинених і таких, що розвиваються. Значення освіти у забезпеченні науково-технічного, економічного, соціального та культурного прогресу суспільства. Напрями модернізації освіти у ХХІ ст. Реформування освітньої галузі в Україні та роль бібліотеки.

Тема 2. Цифровізація освіти України як вимога сьогодення. Інноваційні технології – майбутнє бібліотеки

«Цифрова» трансформація як основа життєдіяльності українського суспільства, бізнесу та державних установ. Основні принципи політики «цифровізації України». «Цифровізація» як: рівні можливості доступу до послуг, інформації, знань, що надаються на основі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ); перевага (вигода) у різноманітних аспектах повсякденного життя; механізм (платформа) економічного зростання завдяки приросту ефективності та збільшенню продуктивності від використання

цифрових технологій; об'єкт фокусного та комплексного державного управління.

Цифрова грамотність/компетентність як одна з ключових для повноцінного життя та діяльності людини. Формування національної освітньої електронної платформи. Критерії цифровізації. Електронні освітні платформи та приклади їх впровадження.

Цифровізація бібліотечної галузі. Нові підходи до застосування інформаційних ресурсів. Системи автоматизації бібліотек. Специфіка автоматизації роботи бібліотек як оновлених загальноосвітніх банків. Організація діяльності електронних бібліотек.

Розвиток цифрової компетентності бібліотекаря в умовах нової української школи. Робота бібліотекаря з інформацією у всіх формах її представлення, з комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням, з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

Тема 3. Сучасні освітні технології та методи їх використання в освітньому процесі

Основні типи навчання: пасивне, активне, інтерактивне. Психологічні особливості інтерактивних методів навчання: ролі бібліотекаря, педагога та учня. Історичне становлення інтерактивних методів навчання. Модель Д. Колба як базовий принцип інтерактивних методів навчання. Ефективність різних методів навчання: піраміда засвоєння знань. Особливості навчання за М. Ноулзом. Класифікація інтерактивних методів. Дискусії як метод інтерактивного навчання.

Тренінг як педагогічна технологія. Групова динаміка: модерація та фасилітація. Ролі та функції тренера. Інтерактивні форми та методи тренінгових технологій. Етапи проведення тренінгу. Вправи-«енерджайзери». Основна частина: актуалізація знань, вмінь та навичок, виклад основного матеріалу в інтерактивній формі. Завершення тренінгового заняття: поняття «рефлексія» та «дебріфінг». Техніки постановки відкритих запитань для проведення успішної рефлексії. План професійного зростання бібліотекаря.

Тема 4. Інноваційні методи навчання та виховання учнів

Від інформаційної до рефлексивної моделі освіти. Сучасна освіта: портрет без прикрас. Інтеграція наскрізних умінь у щоденне шкільне життя та формування компетентностей як пріоритетне завдання фахівця в галузі освіти. Інновації в освіті. Класифікація інновацій. Інноваційні методи навчання та виховання дітей.

Навчання дитини самостійному мисленню як пріоритетна мета освітнього процесу й одна з базових форм підготовки до успішної життєдіяльності в інформаційному та постінформаційному суспільстві. Педагогічні принципи альтернативної методики «Філософія для дітей» (Р4с). Теоретико-методологічні засади упровадження методики «Р4с» у зміст навчання та виховання дітей. Методи залучення дітей до філософування. Особистісні та творчі перетини М. Ліпмана і В. Сухомлинського.

2.2. Педагогічна психологія та інклюзивна освіта

Тема 1. Психологія професійної діяльності бібліотекаря в умовах Нової української школи

Специфіка, структура та психологічний зміст професійної діяльності. Нові професійні ролі та завдання працівника у Новій українській школі. Психологічна готовність бібліотечних працівників до роботи в умовах реформування освіти (мотиваційний, когнітивний, операційний, особистісний компонент). Проблемний характер бібліотечної діяльності в умовах змін. Особливості психологічного супроводу бібліотекаря Нової української школи. Соціалізація бібліотекарів в освітньому просторі Нової української школи.

Особистість бібліотекаря в освітньому процесі НУШ. Психологічна компетентність сучасного бібліотекаря. Основні умови перетворення діяльності бібліотекаря у творчу. Проблема формування творчої особистості бібліотекаря. Формування професійної рефлексії як педагогічна та психологічна проблема, шляхи її розвитку. Перелік ключових рефлексивних умінь, якими має опанувати бібліотекар.

Тема 2. Критичне мислення бібліотекаря у рамках реалізації Концепції «Нова українська школа»

Концепція «Нова українська школа» як провідний вектор освітнього поступу, де чітко зазначено, що критичне мислення є ключовим наскрізним умінням для успішної реалізації учня як особистості, громадянина, фахівця. Розвиток готовності і відкритості бібліотечних працівників до впровадження нововведень, здолання власної стереотипності мислення.

Сутність поняття «критичне мислення». Особливості навчання критичному мисленню бібліотекаря: стратегії розвитку критичного мислення; робота з інформацією, розпізнавання прийомів маніпулювання; основні інструменти, спрямовані на розвиток критичного мислення бібліотекаря.

Тема 3. Попередження професійного вигорання як умова забезпечення ефективної професійної діяльності

Поняття «професійного вигорання» та його вплив на здоров'я й професійну діяльність фахівця. Причини виникнення цього синдрому у представників педагогічних професій та фахівців сфери культури. Психофізичні, соціально-психологічні та поведінкові симптоми вигорання. Основні чинники і фактори (вік, стать, сімейний стан, особистісні характеристики), що впливають на психоемоційний стан особистості. Емоційне вигорання як стресоген.

Способи попередження професійного вигорання. Фізіологічний, емоційно-вольовий та ціннісно-смісловий рівні регуляції психофізичного стану. Методи збереження психічного здоров'я. Інтерактивні вправи, спрямовані на формування навичок управління власними емоціями та уникнення стресових напружень у професійній діяльності. Формування емоційної компетентності

бібліотечних працівників як важливий чинник збереження психічного здоров'я в умовах змін.

Тема 4. Організація освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами

Дитина з особливими освітніми потребами – сутність поняття. Класифікація видів порушень за нозологіями. Типологія та види інвалідності. Причини виникнення порушень.

Інклюзивне навчання як комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям із особливими освітніми потребами. Організаційно-методичні засади навчання дітей із особливими освітніми потребами за інклюзивною формою навчання, індивідуальною та дистанційною.

Тема 5. Формування сприятливого психологічного клімату в освітньому просторі

Зміст поняття «психологічний клімат». Функції, що виконує соціально-психологічний клімат в колективі: консолідує (полягає у згуртуванні колективу, об'єднанні зусиль для вирішення освітніх завдань); стимулює (виявляється в реалізації «емоційних потенціалів колективу» (А. Лутошкін), його життєвої енергії); стабілізує (забезпечує стійкість внутрішньо-колективних відносин, створює необхідні передумови для успішної адаптації нових членів колективу); регулює (виявляється в утвердженні норм взаємин, прогресивно-етичного оцінювання поведінки членів колективу).

Основні фактори, що впливають на формування соціально-психологічного клімату в закладі освіти (установі). Чинники формування сприятливих міжособистісних відносин у колективі та шляхи їх покращення. Методи для вивчення взаємовідносин в групі. Показники позитивної (здорової) соціально-психологічної атмосфери в колективі. Роль керівника у формуванні взаємовідносин у групі. Рекомендації працівникам закладів освіти та культури щодо покращення психологічного клімату.

Тема 6. Наскрізне виховання цінностей

Проблема виховання. Вплив якостей випускника на його ціннісно-орієнтаційну спрямованість. Зв'язок між цінностями, ціннісними орієнтаціями, ціннісними установками та ціннісними ставленнями у вихованні особистості.

Виховна складова освітнього процесу. Виховання як наскрізний процес формування і розвитку зростаючої особистості та орієнтації на загальнолюдські цінності. Методи і методика виховання особистості на цінностях (вищі, базові, наскрізні цінності).

Аксіологічний підхід до виховання. Ціннісний потенціал компетентностей. Моделювання програми спільних цінностей. Технології створення цінностей.

2.3. Розвиток наукової дисципліни

Тема 1. Сучасні підходи в освіті: сутність та реалізація

Навички XXI століття. Основні компетентності для навчання протягом усього життя – Європейські еталонні рамки. Ключові компетентності для Нової української школи. Реалізація компетентнісного підходу. Таксономія Б. Блума. Моделювання компетентнісного завдання. Діяльнісний підхід у навчанні. Модель навчання «через досвід» Д. Колба. Структура заняття в системі діяльнісного навчання. Складові реалізації особистісно орієнтованого підходу в освіті. Зони розвитку за Л. Виготським. Диференційований підхід до учнів.

Наскрізні змістові лінії: інтеграція ключових надпредметних компетентностей через зміст, форми і методи, освітній простір. Реалізація та інтеграція наскрізних змістових ліній.

Тема 2. Основи наукових досліджень

Поняття про науку як сферу людської діяльності. Етапи розвитку науки та її стани. Педагогіка як наука про виховання людини. Основні педагогічні категорії. Система педагогічних наук. Структура педагогічної науки. Суть педагогічного процесу.

Теоретична основа наукових досліджень. Критерії наукової теорії. Функції наукової теорії. Класифікація наукових теорій. Історія та методологія педагогічної науки. Джерела педагогічного знання. Рівні педагогічного аналізу. Педагогічний дослідницький пошук.

Загальні засади нової педагогіки. Педагогічна інноватика в структурі наукового знання. Перспективні напрями пошуку освітніх інновацій. Дослідницький пошук, відкриття, інновації і авторські методики та технології. Наукові розробки АПН України.

Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна якість фахівця. Становлення фахової самосвідомості та інноваційний пошук. Дослідницькі якості працівника сфери культури і науки. Розвиток інноваційної поведінки. Підготовка бібліотечних працівників до дослідницької діяльності.

Тема 3. Організаційно-методологічні засади формування сучасного світогляду бібліотекаря з урахуванням андрагогічних вимог

Роль, місце і значення формування сучасного світогляду у вирішенні завдань реалізації вимог Концепції Нової української школи. Врахування андрагогічних чинників в організації післядипломної освіти бібліотекарів області. Зміст, напрями та особливості андрагогіки як науки про навчання дорослих. Теорія навчання і виховання, яка розкриває і розвиває принципи навчання дорослих.

Напрями та форми роботи з підвищення кваліфікації бібліотечних кадрів з урахуванням вимог андрагогіки. Практична складова засад сучасної андрагогіки. Можливі результати підвищення рівня інтелігентності і професійності бібліотекарів завдяки андрагогічним чинникам.

2.4. Інформаційні та комунікаційні технології

Тема 1. Розвиток інформаційно-цифрової компетентності бібліотекаря в умовах реформування освіти

Інформаційно-цифрова компетентність як одна із ключових компетентностей Нової української школи. Інформація та інформаційне суспільство (суспільство знань). Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль щодо забезпечення вільного доступу до освіти суб'єктів навчання та покращення якості освітнього процесу, спрямованого на формування ключових освітніх компетентностей. Доцільні ІКТ як дієвий засіб інтенсифікації процесу зміни ролі бібліотекаря в системі сучасної освіти.

Використання сучасних веб-технологій як провідний шлях бібліотечних працівників до суттєвого покращення процесу підвищення кваліфікації на основі обміну інформацією, співпраці та взаємонавчання у професійних онлайн-спільнотах, мережевому спілкуванні з методистами та експертами в галузі педагогічних та інформаційних технологій.

Тема 2. Методика використання цифрових освітніх ресурсів

Модернізація освіти та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітній процес в умовах реформування освіти. Забезпечення рівних можливостей здобувачів освіти в отриманні якісної освіти незалежно від місця проживання, статку і статусу їхніх сімей.

Поняття цифрових освітніх ресурсів (ЦОР). Шляхи вирішення проблеми створення і використання цифрових освітніх ресурсів для закладів середньої освіти України. Вимоги до ЦОР та їх класифікація відповідно до мети застосування та можливостей. Адреси мережевих колекцій ЦОР та доцільність їх використання. Аналіз, переваги та недоліки готових навчальних програм для вивчення.

Основні методики створення власних ЦОР засобами прикладних програм Paint, Microsoft Office Word, Microsoft Office PowerPoint. Інструментарій Tagxedo та Tagul для створення «хмаринки» тегів. Використання освітніх on-line-ресурсів samouchka.com.ua, classtools.net, rebus1.com та ін. в роботі бібліотекаря.

Тема 3. Організація самоосвітньої діяльності в інформаційно-освітньому середовищі дистанційного навчання

Нормативно-правове забезпечення розвитку дистанційного навчання в Україні та інституті. Програмно-інструментальні засоби для реалізації дистанційного навчання. Інформаційно-освітнє середовище дистанційного навчання (ІОС ДН) в інституті.

Реєстрація в ІОС ДН. Авторизація в ІОС ДН. Структура ІОС ДН. Структура електронного навчального курсу за напрямом підвищення кваліфікації бібліотечних працівників. Організація самостійної роботи із змістовим наповненням електронного навчального курсу в ІОС ДН.

Інструменти ІОС ДН для організації дистанційної взаємодії між учасниками освітнього процесу. Інструмент ІОС ДН «Форум». Інструмент ІОС ДН «Чат».

Інструменти ІОС ДН для визначення ефективності самоосвітньої діяльності. Інструмент ІОС ДН «Тест».

Самостійне відпрацювання навичок навичок авторизації та побудови власної траєкторії підвищення кваліфікації в ІОС ДН.

Тема 4. Використання інтернет-ресурсів в освітньому процесі

Сутність, принципи та основні поняття інтернет-ресурсів. Завдання інтернет-ресурсів. Нормативно-правові основи використання інтернет-ресурсів. Підготовка тематичних повідомлень, творчих робіт, мультимедійних презентацій та публікацій. Перегляд та обговорення освітніх, науково-популярних відеоматеріалів у відеохостінгах. Використання інтернет-ресурсів в роботі бібліотекаря – для створення тематичних бібліотечних та персональних блогів. Публікація освітніх та дослідницьких матеріалів на різного роду веб-сайтах та персональних блогах. Обмін навчальною інформацією та організація дистанційного освітнього процесу. Використання «хмарних сервісів» в діяльності бібліотекаря, зокрема Гугл Документи (Google Docs), Гугл Диск (Google Drive), сервіс для ведення блогів (Blogger), Гугл Календар (Google Calendar) тощо.

Тема 5. Створення дидактичних матеріалів засобами електронних таблиць

Призначення офісної програми Microsoft Excel. Особливість роботи з електронними таблицями. Основні можливості програми. Інтерфейс користувача. Об'єкти електронних таблиць та їх форматування. Введення, редагування даних і форматування таблиць у середовищі табличного процесора. Маркер автозаповнення. Використання формул в електронних таблицях. Функції для опрацювання даних. Аналіз даних за допомогою функції табличного процесора. Упорядкування та фільтрування списків. Сортування та фільтрування даних. Створення діаграм на основі таблиці. Перегляд сторінок, копіювання та підготовка до друку.

Тема 6. Мультимедійна підтримка освітнього процесу інструментами редактора презентацій

Сутність понять мультимедіа. Принципи підготовка до заняття з мультимедійною підтримкою. Огляд та аналіз редакторів презентацій. Структура та етапи створення інтерактивних вправ засобами MS PowerPoint. Робота з об'єктами SmartArt. Налаштування гіперпосилань та дій. Аналіз та налаштування ефектів анімації та демонстрації. Тригери, особливості роботи з ними. Розробка власної інтерактивної вправи засобами MS PowerPoint. Алгоритм створення простих відеороликів інструментами редактора презентацій.

Модуль 3. Фаховий

3.1. Методика

Тема 1. Нормативно-правове забезпечення функціонування бібліотек

Нормативно-правові документи з питань функціонування та роботи бібліотеки: чинне законодавство, яке регулює діяльність у сфері освіти, бібліотечної справи та інформатизації, накази органів управління освітою всіх рівнів за профілем своєї діяльності, Статут (Положення) закладу, Правила користування бібліотекою закладу, накази та розпорядження керівника закладу, правила і норми охорони праці, пожежної безпеки, внутрішнього трудового розпорядку, правові та організаційні засади діяльності бібліотек і бібліотечної справи в Україні.

Організаційно-управлінські, нормативно-інструктивні і методичні документи освітянських бібліотек. Нормативно-правові документи щодо основних завдань діяльності та змісту роботи бібліотеки: бібліотечно-інформаційне обслуговування користувачів у забезпеченні всіх напрямів освітнього процесу; бібліотечно-інформаційні послуги; формування в учнів умінь та навичок бібліотечного користувача.

Функції бібліотечного працівника. Інструктивні матеріали, рекомендації щодо основних форм прийому, порядку комплектування та обліку підручників і навчальних посібників у бібліотечних фондах ЗЗСО, ЗПТО, ЗВО I-II рівнів акредитації.

Тема 2. Організація та режим роботи бібліотеки

Організація роботи бібліотеки. Принципи функціонування бібліотеки. Режим роботи бібліотеки. Статут бібліотеки. Стратегія розвитку бібліотеки. Типові правила користування бібліотекою. Фактори, які визначають престиж та імідж сучасної бібліотеки. Моделі бібліотеки. Технологія роботи бібліотеки закладу освіти. Організаційні засади функціонування бібліотеки. Авторське право та деякі проблеми при формуванні інформаційних ресурсів в освітянських бібліотеках. Веб-портал шкільної бібліотеки як невід'ємна частина освітнього інформаційного простору.

Бібліотечно-інформаційний фахівець як особлива соціально-професійна група: перспективи розвитку і збереження, трансформація в контексті змін соціокультурної сфери. Професійний розвиток персоналу бібліотек. Етика бібліотекаря. Критерії оцінки діяльності бібліотеки.

Тема 3. Комплектування фондів бібліотеки

Стратегія комплектування фондів шкільної бібліотеки. Проблеми організації комплектування фондів бібліотек Нової української школи. Основні принципи комплектування фондів: науковість, профільність, зв'язок із загальним життям школи. Читацькі потреби як визначальний фактор профілізації фондів освітянських бібліотек.

Комплектування фонду. Доукомплектування фонду. Довідковий апарат на допомогу доукомплектуванню: Картотека дезидерат (картотека документів, відсутніх у фонді або наявних в недостатній кількості примірників), Зошит

обліку незадоволеного попиту, Картка для доукомплектування видань за темою, Картка для доукомплектування конкретного Видання.

Джерела комплектування фонду бібліотеки. Обмінно-резервні фонди бібліотек як джерело альтернативного комплектування. Планування витрат асигнувань.

Облік бібліотечних фондів як засіб контролю за їх збереженням.

Тема 4. Технології роботи бібліотеки з бібліотечними фондами

Облік, організація і збереження книжкових фондів шкільної бібліотеки. Оформлення Інвентарної книги, та Книги сумарного обліку (розподіл документів). Наукова обробка документів. Технологічна карта аналітико-синтетичного опрацювання документів. Організація каталогів та картотек. Упровадження Універсальної десятикової класифікації в практику роботи бібліотек закладів загальної середньої освіти. Організація роботи бібліотеки з переходу на УДК.

Облік видачі книг. Робота бібліотекаря щодо повернення заборгованих книг.

Перевірка бібліотечних фондів. Аналіз і вивчення фонду. Основні методи вивчення фонду: статичний, бібліографічний та аналітичний.

Наукова організація праці та нормування роботи з фондами і каталогами.

Тема 5. Види масової та індивідуальної форм роботи в бібліотеці

Масова робота бібліотеки. Функції масової роботи. Принципи масової роботи. Ефективні технології масової роботи. Вікові та психологічні особливості проведення масової роботи з читачами-дітьми. Впровадження в практику роботи шкільної бібліотеки різних форм масових заходів і удосконалення методики їх проведення.

Індивідуальний підхід – запорука успіху. Система індивідуальної роботи з читачами. Основні функції бібліотекаря: діагностична, організаторська, виховна, освітня, координаційна, стимулююча. Роль і місце бібліотекаря в розвитку і формуванні читацьких інтересів. Адресний та тематичний запити. Рекомендація літератури. Допомога в самостійній роботі школярів з книгою. Форми та засоби індивідуального впливу на підвищення рівня читацької культури користувача. Планування і організація індивідуальної роботи з читачем.

Тема 6. Активні форми популяризації літератури в бібліотеці

Активні форми популяризації літератури – важливий засіб активізації читацьких інтересів учнів Нової української школи. «Криза читання» як глобальний виклик сьогодення. Проблеми керівництва читанням школярів. Основні принципи, завдання і бібліотечні традиції керівництва читанням. Мотиви та фактори, що впливають на читання користувачів. Сукупність активних методів, форм, прийомів усного, наочного, аудіовізуального і комп'ютерного просування літератури в шкільному середовищі. Методика та технології проведення.

Роль бібліотеки у вдосконаленні інтелектуального, естетичного, духовного, морально-етичного стану українського суспільства. Соціально-комунікаційні технології формування інтересу до української книги. Можливості бібліотеки щодо просування читання у молодіжне середовище. Інноваційні форми роботи з книгою. Бібліотечні акції. Вулична акція «Читати – це модно!»: методичні поради. Бібліотечні блоги та сторінки в соціальних мережах. Буктрейлер як ефективний медіаресурс сучасної бібліотеки. Ігрові форми популяризації літератури.

Тема 7. Поліваріантні методи масової роботи в дозвіллевій діяльності бібліотеки

Культурно-дозвіллева діяльність бібліотек як напрям діяльності бібліотек. Складники дозвіллевої діяльності: читання, участь читачів/користувачів у читацьких об'єднаннях, бібліотечних театрах, небібліотечних формах роботи (кіноклубах при бібліотеках, фестивалях, КВК, літературних турнірах тощо). Дозвіллева діяльність як підсистема духовно-культурного життя суспільства. Виховання культурних цінностей засобами бібліотеки. Особливості трансформації бібліотечної масової роботи на сучасному етапі. Основні тенденції розвитку книгозбірні в системі масової комунікації. Масова робота бібліотек як невід'ємна складова загальнобібліотечної ідеологічної, культурно-виховної та інформаційної діяльності.

Інноватика в організації масової роботи. Застосування новітніх технологій підготовки інформації до масової аудиторії. Модернізація традиційних форм роботи. Демократизація у виборі пріоритетних напрямів масово-комунікаційної взаємодії. Креативне мислення професіоналів, нестандартний підхід в організації бібліотечних заходів. Віртуалізація масової роботи. Реалізації завдань масової роботи.

Тема 8. Використання бібліографічного трансформера

Бібліотрансформер в практиці роботи бібліотек. Поняття «трансформер» в значенні «видозмінюваний».

Визначення поняття: «Бібліотрансформер» – максимально повна фактографічна та бібліографічна інформація про об'єкт бібліографування. Характеристика можливих складових трансформера. Методика та технології створення та використання бібліотрансформера.

Модулі як складові частини бібліотрансформера. Різноманітність модулів (книжкова закладка; інформаційна листівка; бібліографічний словник; мультимедійний урок-презентація; кросворд; буктрейлер; віртуальна виставка; біобібліографічний або персональний покажчик; інтерактивна гра; вікторина; відеоурок тощо). Досвід застосування бібліотрансформерів у практичній діяльності книгозбірні.

Тема 9. Використання ресурсів бібліотеки у підтримці Цілей сталого розвитку

Напрями реалізації Цілей сталого розвитку 2016-2030. Презентація успішних бібліотечних проєктів. Визначення перспектив діяльності бібліотек як агентів Цілей сталого розвитку.

Шкільна бібліотека – центр неформальної освіти громади. Інформаційна та цифрова грамотність, медіаграмотність – пріоритетний напрям роботи бібліотек. Інклюзивна бібліотека – рівні можливості у громаді. Виховання екосвідомості на базі бібліотек. Волонтерський рух – цінний ресурс для бібліотек. Роль бібліотек у підтримці розвитку електронного урядування.

Тема 10. Зміст і напрями діяльності шкільного бібліотекаря в умовах функціонування НУШ

Нова українська школа (НУШ) як ключова освітня реформа. Шкільні бібліотеки – обов'язковий структурний підрозділ НУШ. Виклики і вимоги перед шкільними бібліотеками. Зміна пріоритетів діяльності в умовах реформування освіти. Стратегічні напрями розвитку бібліотеки. Бібліотеки – ресурсний осередок і експериментальний майданчик учнів і вчителів. Роль бібліотеки в освітньому процесі сьогодення. Підвищення статусу шкільних бібліотек і модернізація. Формування моделі медіабібліотечного простору як осередку медіаосвіти зі спеціальними засобами та методами.

Тема 11. Проєктна діяльність – інноваційна технологія у роботі шкільного бібліотекаря

Проєктна діяльність – важлива складова розвитку бібліотеки та професійного зростання бібліотекарів. Маркетингові аспекти в управлінні діяльністю бібліотеки. Мегапроєкти. Мультипроєкти. Монопроєкти. Практична значущість проєктів. Етапи проєктної роботи: передпроєктний, SWOT-аналіз, розробка концепції проєкту; оформлення проєкту, реалізація проєкту; завершення проєкту; подальший розвиток проєкту. Сайти з пошуку грантів. Співпраця з міжнародними грантодавцями.

Тема 12. Упровадження УДК у практику роботи шкільних бібліотек

Наказ про впровадження Універсальної десятикової класифікації в практику роботи бібліотеки. Організаційні питання переведення бібліотек закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти на Універсальну десятикову класифікацію. Організація роботи з фондами і каталогами. Наукова організація праці та нормування роботи. Типові норми часу на основні процеси бібліотечної роботи. Планування роботи. Орієнтовний перспективний план переведення фондів і каталогів на УДК. Технології індексування фондів. Методика визначення індексів.

Тема 13. Практична медіаграмотність для бібліотекарів

Медіаграмотність як сучасна потреба інформаційного суспільства. Базові знання та навички у сфері мас-медіа. Імплементация ключових засад медіаграмотності в бібліотеках. Медіаосвіта як засіб розвитку критичного

мислення. Актуальні ресурси з медіаграмотності. Медіапростір сучасної бібліотеки. Тренінгові технології навчання медіаграмотності.

Тема 14. Система роботи бібліотеки з формування інформаційної культури школярів

Науково-практичні підходи до проблем інформаційної культури. Інформаційна культура в контексті Нової української школи. Технологічні операції процесу підготовки і проведення заняття з інформаційної культури. Структура і зміст курсу «Основи інформаційної культури». Інформаційні ресурси суспільства. Інформаційний пошук. Аналітико-синтетичне опрацювання джерел інформації. Підготовка та оформлення результатів самостійної роботи учнів під час навчальної і науково-пізнавальної діяльності. Нові інформаційні технології в процесі формування інформаційної культури.

Спільна діяльність шкільної та масових бібліотек по формуванню інформаційної культури та пропаганді бібліотечно-бібліографічних знань школярів.

Тема 15. Бібліотека – осередок формування духовного світогляду особистості

Формування духовності та духовної культури особистості засобами бібліотеки в умовах Нової української школи.

Мета виховання – розвиток духовно-моральної особистості, здатної бути повноцінним суб'єктом суспільно значущих соціальних взаємин. Засадами сучасного виховання: гуманізм, дитиноцентризм, цілісність, патріотизм, повага, рівність, діалогічність.

Цінності – провідна складова формування особистості. Принципи і зміст формування духовності. Форми виховання духовності засобами бібліотеки. Бібліотечні технології щодо формування духовності людини.

Тема 16. Модернізація середовища та послуги сучасної бібліотеки

Посилення ролі бібліотек у розвитку демократичних засад управління державою, соціальної сфери, формуванні національного інформаційного простору, розвитку науки, освіти, культури. Стратегія модернізації мережі бібліотек. Створення нової архітектури інтегрованої бібліотечної системи. Моделі реформування бібліотек. Мережа освітніх бібліотек. Організація сучасного комфортного середовища бібліотеки. Автоматизація бібліотечних процесів. Оновлення основного ядра книжкового фонду. Підвищення технологічної грамотності бібліотекарів. Використання нових технологій в бібліотечно-інформаційному обслуговуванні користувачів. Узгодження роботи бібліотеки з вимогами світного процесу. Розширення спектру послуг бібліотек.

Тема 17. Івент-менеджмент у бібліотеці

Подієвий менеджмент в системі організації просвітницьких заходів. Визначенні понять «івент-менеджмент». Який захід слід вважати «подією»?

Технології застосування івент-менеджменту в книгозбірнях. Методика організації ефективного івент-заходу. Івент-менеджмент – перспективний напрям комунікаційної діяльності бібліотек.

Тема 18. Співпраця бібліотекаря з бібліотеками інших відомств та типів

Корпорація можливостей бібліотек інших відомств типів в інформаційному забезпеченні освітнього процесу, запитів і потреб користувачів. Взаємодія бібліотеки, школи і громадських організацій у справі виховання учнів. Співпраця бібліотеки з владними, громадськими організаціями, релігійними конфесіями з питань формування громадської позиції і духовності підростаючого покоління. Засади співпраці бібліотекаря з бібліотеками інших типів. Принципи співпраці. Співпраця бібліотеки з публічними, дитячими та юнацькими бібліотеками.

Тема 19. Сучасні підходи у партнерській діяльності бібліотеки

Бібліотечні організації як провідні центри бібліотечного партнерства: сфера діяльності, цілі, характер компетентності, завдання, функції, організаційна структура. Класифікація міжнародних бібліотечних організацій.

Основні напрями діяльності бібліотечних організацій: наукова, дослідницька, видавнича, у сфері стандартизації, професійної освіти, упровадженні новітніх інформаційних технологій. Соціальне партнерство. Партнерські відносини на внутрішньому і на зовнішньому рівні.

Взаємодія бібліотек з усіма суб'єктами суспільства: користувачами, органами влади, громадськими організаціями, бізнес-структурами, видавництвами, іншими бібліотеками, благодійними фондами. Цілі та напрями соціального партнерства. Класифікація за видами: взаємодія з органами влади; партнерство у сфері освіти; партнерство з інформаційними організаціями; партнерство з громадськими організаціями; економічне партнерство; професійне партнерство.

3.2. Спецкурси

Спецкурс «Упровадження інноваційних технологій у практичну діяльність бібліотекарів»

Актуальність. Сучасне інформаційне суспільство формує новий тип особистості, користувача, головними рисами якого є високий рівень інформаційної культури, комунікативності та вміння сприймати значні обсяги інформації з подальшим її використанням. Бібліотека як суспільний інститут повинна бути готова до інформаційно-бібліотечного обслуговування такого типу користувача, задоволення найрізноманітніших його інформаційних потреб, а також їх прогнозування для планування подальшої стратегії діяльності.

Мета. Поглиблення знань слухачів курсів щодо особливостей упровадження новітніх технологій у практичну діяльність бібліотекаря.

Завдання.

1. Ознайомлення бібліотекарів із засобами поширення «перспективного бібліотечного досвіду» в рамках науково-методичної діяльності бібліотек.

2. Стимулювання розвитку і удосконалення бібліотечної роботи, яка базується на пошуку нових напрямів функціонування бібліотек.

3. Узагальнення актуальних засобів творчого зростання працівників бібліотек.

Тема 1. Бібліотечні інновації: види інноваційних продуктів

Реалізація соціальних інновацій спрямована на зміни професійного мислення, особистої позиції. Види інновацій.

Інноваційна стратегія для розвитку інноваційних процесів. Базові інноваційні стратегії: стратегія інтенсивного розвитку, стратегія інтеграційного розвитку, стратегія диверсифікаційного розвитку, стратегія згорання або скорочення діяльності. Інноваційний інтелект особистості. Управління інноваційними процесами в бібліотеці. Науково-методична підтримка інноваційної діяльності. Здійснення інноваційних процесів передбачає наукову, методичну і організаційну підтримку нововведень.

Тема 2. Хмарні технології у роботі шкільного бібліотекаря

Хмарні технології, їх сутність та можливості.

Використання програмного забезпечення. Платформа як сервіс (Software as a Service (SaaS)) дає доступ до інтегрованої платформи для розробки, тестування та підтримки різноманітних проектів. Інфраструктура як послуга (Infrastructure as a Service (IaaS)) – представлення комп'ютерної інфраструктури у вигляді віртуалізації, що включає в себе операційні системи та системне програмне забезпечення, а також апаратну частину сервера. Віртуальне робоче місце (Desktop as a Service (DaaS)) – користувач має змогу власноруч налаштувати своє робоче місце і тим самим створити собі комплекс програмного забезпечення необхідного йому для роботи.

Тема 3. Буктрейлер як засіб промоції книги

Буктрейлер як короткий відеоролик за мотивами книги, кліп по книзі. Метою створення буктрейлера є спонукання до прочитання книги. Його особливістю є те, що розповідь про книгу подається в образній, інтригуючій формі.

Буктрейлери можуть бути ігровими, неігровими, анімаційними, виготовленими у формі акторської гри, комп'ютерної графіки або мультиплікації, колажу. Подача інформації про книгу буває розповідна, атмосферна або концептуальна.

Буктрейлер в основному складається з ілюстрацій, для поширення яких використовуються соціальні мережі. У переважній більшості тривалість буктрейлера не перевищує три хвилини. Він не містить спойлерів — інформації про сюжет книги. За призначенням буктрейлери поділяють на видавничі (вихід нової книги) та бібліотечні (про книгу з фонду).

Тема 4. PR-діяльність публічних бібліотек

PR (англ. public relations – зв'язки з громадськістю) – мистецтво досягнення взаємопорозуміння та згоди між людьми, соціальними групами, класами, націями, державами на основі цілеспрямованого формування громадської думки та управління нею.

Специфіка створення «PR-офісів», мета яких – навчити бібліотечних працівників правильно подавати інформацію про свої ресурси і послуги та грамотно організувати роботу з представниками засобів масової інформації для забезпечення якомога ширшого її розповсюдження (сегмент PR, який займається співпрацею з журналістами – це MR (англ. media relations), побудова відносин із засобами масової інформації).

Спецкурс «Педагогічні основи розвитку критичного та креативного мислення школярів»

Актуальність спецкурсу. Сучасний етап розвитку Української держави характеризується значними змінами, спрямованими насамперед на формування національної системи освіти та її інтеграцію в міжнародний освітній простір. За таких умов провідним завданням освітнього процесу сучасного закладу освіти є формування особистості дитини, здатної мислити самостійно, критично, креативно, знаходити ефективні рішення у нестандартних ситуаціях.

Перспективним рішенням окресленої проблеми є: технологія розвитку критичного мислення як педагогічна система формування у здобувачів освіти умінь здійснювати самоаналіз та самокорекцію, точності формулювання тверджень і обґрунтованості міркувань; методи і прийоми розвитку креативності учнів, спрямовані на встановлення рівноправних партнерських стосунків між працівниками закладу освіти (педагогом, бібліотекарем) і учнем, організацію в освітньому процесі продуктивної співпраці тих, хто навчається, орієнтацію навчання на результат і набуття учнями найважливіших компетентностей; концепція розвитку творчого мислення Едварда де Боно, в основі якої лежить латеральне мислення, спрямоване на відхід від стереотипів та генерування нових ідей, внесення змін, а не пошук доведень, досягнення евристичного моменту (коли маловірогідний напрям думки приводить до нової, ефективнішої ідеї).

Мета спецкурсу. Розширити інформаційну компетентність слухачів курсів підвищення кваліфікації з питань розвитку критичного та креативного мислення здобувачів освіти; поглибити знання та удосконалити вміння слухачів курсів реалізувати технологію розвитку критичного мислення, методи і прийоми розвитку креативності та концепцію розвитку творчого мислення вихованців у системі роботи закладу позашкільної освіти.

Завдання спецкурсу:

1. Здійснити компаративний аналіз ключових понять спецкурсу.
2. Узагальнити шляхи реалізації технології розвитку критичного мислення школярів в освітньому процесі сучасного освітнього закладу.
3. Проаналізувати методи і прийоми розвитку креативного мислення вихованців у системі роботи закладу позашкільної освіти.

4. Охарактеризувати концепцію розвитку творчого мислення Едварда де Боно.

Тема 1. Упровадження технології розвитку критичного мислення в освітній процес закладу освіти

Розвиток критичного мислення – це багатоаспектний, системний та тривалий процес навчання учнів. Він передбачає спрямовану, організовану та поетапну розумову діяльність учнів під керівництвом педагога. Засвоєння основних принципів та оволодіння операціями логічного мислення дозволить учням сформувану новий критичний стиль мислення, який буде допомагати аналізувати проблеми в будь-якій сфері життя та знаходити їх оптимальне вирішення. Критичне мислення, здатне висунути нові ідеї та побачити нові можливості під час вирішення проблем.

Ця технологія допомагає готувати учнів нового покоління, які вміють розмірковувати, спілкуватися, чути та слухати інших, пристосовуватися до нових політичних, економічних та інших обставин.

У процесі реалізації цієї технології знання засвоюються набагато краще, адже інтерактивні методики розраховані не на запам'ятовування, а на вдумливий, творчий процес пізнання світу, на постановку проблеми та пошук її вирішення.

Структура заняття за технологією розвитку критичного мислення складає три етапи: актуалізацію, осмислення, рефлексію знань учнів, кожен з яких має цілеспрямовану мету.

Тема 2. Креативне мислення у системі інтелектуальних здібностей учнів

В умовах постійно зростаючого обсягу інформації, навчального матеріалу, необхідного для засвоєння дитині, виникає потреба шукати шляхи ефективного навчання, приховані резерви розумової активності.

Сучасність вимагає нестандартного бачення проблеми, пошуку дієвих нешаблонних рішень, кількох варіантів розв'язання запропонованої задачі, розглядання відомого з нових позицій. Така діяльність дитини забезпечується специфічними інтелектуальними здібностями, які називають креативністю. Вона полягає в умінні висувати неординарні ідеї, уникати в мисленні традиційних схем.

Креативне мислення відкриває безмежні можливості, дозволяє вийти за рамки штучних обмежень, знайти нестандартні рішення, нові можливості, а отже, досягти успіху, який просто неможливий у рамках стандартів і шаблонів. Тобто, креативне мислення – це вміння мислити поза рамками, вириватися з-під влади шаблонів, схем і правил, бачити ситуацію під іншим кутом, генерувати ідеї, сприймати альтернативні точки зору.

Основні складові креативності. Шляхи розвитку креативного мислення здобувачів освіти. Методи і прийоми розвитку креативного мислення учнів різних вікових категорій у системі роботи закладу освіти.

Тема 3. Провідні аспекти розвитку творчої особистості у системі Едварда де Боно

Едвард де Боно – британський психолог, лікар, спеціаліст в області творчого мислення, автор концепції розвитку творчості в основі якої лежить латеральне мислення як специфічний процес обробки інформації, спрямований на зміну існуючої стереотипної моделі сприйняття навколишньої дійсності, створення нових альтернативних підходів до розв'язання певної проблеми.

Латеральне мислення тісно пов'язане з творчістю та креативністю, воно має багато спільного з ним: позбавлення від стереотипів і створення нових, оригінальних ідей. На відміну від латерального мислення, творче мислення дуже легко зупиняється на півдорозі – на стадії хаосу. Метою творчого мислення є оригінальність, гротеск, ексцентричність – і цього буває досить. Мета ж латерального мислення полягає у віднайденні в хаосі плідної нової ідеї. Нова ідея при латеральному мисленні має бути логічно обґрунтованою на останньому етапі роботи, вона має бути діючою, ефективною.

Концепція розвитку творчого мислення Едварда де Боно та особливості її реалізації у сучасному закладі освіти. Провідні критерії життєвого успіху людини згідно цієї концепції. Поняття латерального мислення та шляхи його формування.

Психологічні принципи – підґрунтя латерального мислення. Основні методи і прийоми розвитку латерального мислення здобувачів освіти.

Модуль 4. Діагностико-аналітичний

Організаційно-настановне заняття

Реєстрація слухачів. Організація та проведення вступного інструктажу з охорони праці. Ознайомлення з організацією, змістом та умовами проведення курсів. Надання рекомендацій щодо вибору теми конференції з обміну досвідом.

Вхідне комплексне діагностування

Вхідне комплексне діагностування проводиться на початку курсів і передбачає встановлення рівня соціально-гуманітарної та професійної підготовки, усвідомлення характеру власних прогалин, які дають змогу працювати в необхідному напрямі.

Вихідне комплексне діагностування

Установлення рівня знань слухачів за результатами засвоєння програми курсів підвищення кваліфікації. Демонстрування необхідного обсягу теоретичних знань та вміння для вирішення конкретних практичних завдань.

Конференція з обміну досвідом

Організація обговорення інновацій в бібліотечній системі, елементів нових технологій в професійній діяльності бібліотекаря, що сприяють розвитку професійної компетентності.

Рефлексія освітньої програми підвищення кваліфікації здобувачів освіти.